

ТРИЗЕНЬВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - TRIDENT
UKRAINIENNE

Число 18 (522) Рік вид. XII. 3 травня 1936 р. Ціна 1 фр.50. Prix 1 fr. 50

Париж, неділя, 3 травня 1936 року.

Не один раз привертали ми вже увагу нашого загалу на так важну ділянку праці нашої на еміграції, як виховання в національному дусі нашого молодого підростаючого покоління, ліпшим засобом до чого служать, розуміється, українські школи.

Не скрізь і не завжди може спромогтися наша незаможня еміграція на відкриття для своїх дітей потрібних українських шкіл. Все-ж таки в міру своїх можливостей і за поміччу створених по різних країнах нашого розсіяння спеціальних організацій, що займаються справою виховання дітей, удається нашій еміграції посувати наперед цю важливу справу.

Недавно ми читали про відкриття української дитячої школи в Подєбрадах в Чехословаччині, в цьому числі «Тризуба» знаходять собі місце повідомлення із Польщі про діяльність у Варшаві Товариства «Українська Школа на Еміграції», як рівно-ж і повідомлення про відкриття головою Української Шкільної Ради при Союзі Українських Емігрантських Організацій у Франції нової дитячої школи в Ліоні.

Кожна така нова школа, кожен новий дитячий садок — це новий успіх у праці нашої еміграції. Тим більшим успіхом нашої української колонії в Ліоні являється відкриття своєї школи в організований спосіб з включенням її в сітку вже існуючих у Франції наших дитячих шкіл, якими керує Українська Шкільна Рада.

Свідчить це про високий рівень громадської зрілості нашого громадянства. А той факт, що до школи в Ліоні записано всіх дітей на-

ших емігрантів без залежності од того, до яких організацій українських належать їх батьки, свідчить про глибоке розуміння нашим громадянством того, що школа для наших дітей, які потребують національного виховання, — не арена для розвинення тої чи іншої боротьби між батьками, од чого страждають завжди лише одні діти.

Вітаючи достойний приклад нашого громадянства в Ліоні, побажаємо новій українській школі розвитку й успіху у вихованні молоді, а Українській Шкільній Раді у Франції побажаємо дальшої плідотвірної роботи над заложенням ще нових шкіл та приведенням в установлений порядок і норми навчання по тих школах, що являється підставою правильного виховання дітей — майбутніх громадян і майбутніх бійців та оборонців України.

З українського життя на чужині

(Із подорожніх вражінь із Німеччини)

Минулого разу *) згадувалося вже про маркантний приклад авантюри, можливої в Німеччині завдяки хаосу в українському місцевому житті. Але то був приклад авантюри не політичної. Щоб і скільки можна було писати, коли б узятися за реєстрацію «українських» політичних виступів у Берліні нікого й нічого не представляючих невідповідальних одиниць, що з тих або інших причин або міркувань уважають себе покликаними до того, або просто думають, що на тому ділі удасться трохи підправити свої діла... Можна було б багато говорити і про різні заходи «бувших людей», що своїми бувшими титулами й званнями думають ще часом спекулювати. Відкиля чужинцям орієнтуватися в чужих складних відносинах, коли деякі бувші навіть чільні особи сьогодні для організованої української акції — сторонні люди. Але буває, що приходить кудись до відповідної установи такий чоловік для ділової політичної розмови і рекомендується: «бувший український посол», наприклад... А у чужинців часто після тих розмов ще більше хаотичне представлення про наші діла, як було перед тим.

Або хоч би такий приклад.

Попала мені до рук німецькою мовою написана брошура «заприсяженого дипломатичного радника Української Державної Директорії», — як рекомендує себе сам автор її **), — в якій на 43 сторінках німців переконується в тому, що державні справи України

---

*) Початок цієї статті див. «Тризуб» ч. 11 (515) з 15 березня с. р.

***) Dr. Theodor von Bieberstein. Die ukrainische Frage. 1934.

покликана вирішувати лише Директорія, а з неї особливо п. Андрій Макаренко, для якого автор висловлює свої особливі симпатії (стор. 27). На думку автора, п. А. Макаренко «в наукових колах уважається за першорядного статистика-журналіста і має ім'я світової слави». Після заяви (ст. 42), що цілий світ обов'язаний дати на українську справу «великі грошові засоби», на обгортці говориться, що чистий прибуток од публікації йде для «врятування одного державного мужа»....

Зацікавила мене ця брошура, і довідався я потім, що її автор von Bieberstein ніхто інший, як бувший греко-католический священник, українець із Галичини п. П., який виступає часом тако-ж і під третім прізвиськом, як співак.

Коли перебираєш усі такі й подібні випадки, все приходять думка про необхідність такої організації українців у Німеччині, і про потребу такого представництва перед чужинцями, які б утруднили різні оті виступи.

Але як стоїть в Німеччині справа з нашими організаціями?

Після від'їзду з Берліну нашого останнього посла утворився був спеціальний комітет для українських справ у Німеччині з чотирьох чоловік, на чолі якого з урядової руки став, як п'ятий член, представник німецького міністерства закордонних справ. Один член того комітету був потім виїхав, двоє померли. Справи Комітету вів один з тих його членів, що помер, і от зараз і з того комітету фактично нічого не залишилось.

Якогось загального керівництва і ширшого представництва українського громадянства в Німеччині немає. Існуючі організації не все і не завжди йдуть разом, а об'єднують в собі саму незначну кількість наших людей.

Таких організацій в Берліні існує кілька. Тільки одна з них має більш окреслену політичну фізіономію. Вона ніби й являється організацією загальногромадського характеру, але має виразну марку послідовників бувшого гетьмана Скоропадського. Має одначе і сильну в собі опозицію.

Про де-які з організацій можна почути навіть, що це, мовляв, «організація УНР». Але, на мою думку, таке твердження було б занадто ризиковим. Знову-ж де-які організації думають, що вони два-три роки тому заклалися в абсолютній українській пустоті, так би мовити, коли ще нічого не існувало, як при створенні світу, й людям, що тепер взяли в тій організації працювати, треба не лише об'єднати десять людей-емігрантів, яких доля закинула до Берліну, а й «створити один для всіх український національний провід», подумати про «заступництво українських інтересів на міжнародній арені», про «загальне керування українською еміграцією» й т. д. Все це завдання, які собі організація ставила при своєму заснованні в...1933 році і які вона ого-

---

**Цього місяця десята річниця смерті бл. пам. Симона Петлюри.
Вшануймо достойно пам'ять національного героя.**

лосила до загального відому у своєму бюлетені. Бюлетені ці були й німецькі, роздавалися вони й по німецьких установах, яким належалося знати про народження українського «центру».

З бюлетеню тої організації, виданого німецькою мовою, дізнаємося, що в проводі організації знаходяться: міністеріяльний директор, аж два радники посольства й т. ц. Отже люде, що ніби мусіли б знати, де той правдивий центр, який вони ще так недавно представляли, коли ми ще не були емігрантами.

Цей розброд і хаос в організаційному житті наших земляків у Німеччині, та безпомічність когось із новоприбуваючих, коли нема кому зайнятися ними, хіба що хтось з окремих земляків з ласки своєї захоче дати потрібну опіку, — все це давно говорить за необхідністю якогось порозуміння, якоїсь співпраці і створення якогось осередку, що міг би бути авторитетним як для самих себе, так і для чужинців. А тих кільки тисяч неорганізованих наших земляків, що перебувають в Німеччині, і організованими яких саме в цей час так потрібно було б Україні мати?.. Вони, можливо, не хотять бути «гетьманцями», не підуть за тими, хто ясно їм не скаже, куди їх хотять повести. Але вони, певно, всі хотіли б бути просто «українськими громадянами». І загально-громадської організації для них так бракує. І потім, чи однаково мусить бути нам, коли, користаючися з того, що наші люде неорганізовані, скрізь по німецькій провінції, де працюють наші українські робітники, вештаються совітські агенти й займаються серед них розкладовою роботою. Це просто дивно, що в країні, де оголошено боротьбу комунізму й більшовикам не на життя, а на смерть, де держава так боронить своїх горожан од зловредного більшовицького впливу, саме в цій країні трапляються випадки, коли українське суспільство іноді губить душі своїх окремих членів, роз'їдені совітською пропагандою.

Але хто їм розказав про шкідливість для України роботи совітських агентів? Хто їм коли читав виклад про сучасний стан нашої боротьби на національному фронті, на фронті української державности? Відкиля цим робітникам дістати українську книжку і взагалі хто турбується збереженням їх і підготовкою для майбутнього українського національного чину?

Росіяне давно знають, що українці радо йдуть до своїх, українських організацій.

І ми бачимо, що в Німеччині існують уже «українські секції» в деяких російських організаціях, керівники яких зуміли добрі десятки наших земляків через ті українські секції, — обманом, розуміється, — втягнути до своєї роботи, яка без сумніву антиукраїнська, хоч і виразно протисовітська. Досить того, що вона — російська.

А української роботи над українськими масами у Німеччині все ще так мало видно.

Це що-до роботи громадського порядку. Не менше сумна картина очам представляється, коли кинути зором на політичний бік української справи. Як на «дикому полі» виростають іноді в Берліні дивовижні квітки. Коротко згадувалося вже вище про такі квітки

самосійні, так би мовити. Але тако-ж чути, особливо останнім часом, як виростають там і квіти, нібі, старанно виплекані. Це все... «представники» УНР здебільшого. Бачте, «кон'юнктура» зараз така, що в уряді УНР великі політичні шанси... Почути іноді можна навіть прилюдні заяви або натяки про репрезентацію у Берліні уряду УНР *).

Пробув я в Німеччині дуже короткий час, і не міг вповні схопити цілого тамошнього українського життя. Я і не претендую в цій надто короткій статті на якусь повноту. Певно, можна було б згадати ще про сторони українського життя в тій країні, які залишають по собі світліше вражіння, як ті речі, що мене особливо вразили. Але я навмисно виймаю й подаю, в більшості, те, що кричить одним словом: — направи!

Семен Нечай.

Лист із Берліну

Десята річниця великої трагедії українського народу, а за нею й нечуване знеславлення української нації на паризькому процесі жидівсько-большевицькими агентами, як видно ще більше, ніж до цього часу, порушили сумління багатьох українців. І ми бачимо, як і на берлінському ґрунті повстало бажання тісніше об'єднатися перед лицем смерти того, хто жив і працював для України і загинув за неї. У багатьох повстало бажання спільно в день сумного свята стати перед масстатом смерти великого українця і спільно заманіфестувати перед чужим світом свою бодай внутрішню єдність та в такий урочистий момент стати разом рамя при рамені.

Не так давно в Берліні, де національно-громадське життя наше розбите на групи й гуртки, неможливо було й мріяти про те, щоб зібрати до купи хоч кількинадцять осіб, що могли б разом взятися до якоїсь спільної праці. Шкода від того для нас велика, бо розпорошені національні сили царемно пропадають і витрачаються на взаємне поборювання... в чужих інтересах. Бо розклад наш потрібен лише тим, хто в нашому українському розброді намагається робити свою «роботу».

Не можна тому обійти мовчанкою позитивного явища в Берліні, де завдяки людям доброї волі й великої любови до батьківщини вдалося порозумітися. Українське Національне Об'єднання разом з Українською Громадою та громадянами, що не належать до жадних організацій, постановили спільно влаштувати урочисту панахиду та жалібну академію пам'яті бл. пам. С. Петлюри в кінці місяця травня.

Нехай-же той день, коли ми спільно зійдемося, щоб помолитися за спокій душі покійного Отамана і вшанувати пам'ять його, як нашого національного героя, буде не лише днем нашої короткотривалої згоди, а фундаментом для дальшої спільної творчої праці на добро нашої нації й матері-України.

Волинjak

---

*) Як відомо, уряд УНР не має зараз в Берліні жадного свого репрезентанта. *Ред.*

3 міжнародного життя

— Перед третьою стадією франко-германського конфлікту.

На цьому місці вказано було, що початок третьої стадії франко-германського конфлікту з приводу демілітаризованої зони припаде десь на початок травня, коли будуть відомі наслідки загальних виборів до французького парламенту. Тепер вияснився й точний термін цього початку, а саме 11 травня, день, на коли скликано в Женеві Верховну Раду Ліги Націй. Раду скликано на цей день ніби-то з другого приводу, а саме для дискусії в справі італо-етіопській, але всім відомо, що, поперше, ця справа мало прихованими нитками зв'язана тісно з франко-германським конфліктом, а по-друге, це вже стверджений практикою спосіб — збиратися в одній справі, а вирішувати чи дискутувати другу.

Ніхось нових елементів за цей час до франко-германського конфлікту неначе-то не додано, але констатувати можна натомість деякі нові факти, що їх значіння не вияснилося ще в достатній спосіб, але які можуть зирчинитися до цілого вирішення справи, до її злагодження чи навпаки — до більшого загострення. З цих фактів занотувати треба насамперед те, що з двох гарантів анульованого німцями Локарнського договору один — Англія — виступає неначе-то в подвійній ролі: з одного боку, як гарант, а з другого, — як арбітр, посередник; а другий — Італія — впрост ухилився в бік, не виступаючи ні в тій, ні в іншій ролі, а, так мовити, стоїть, вичікуючи дальших подій. Характерним для цього ставлення гарантів був такий епізод. Локарнський договір передбачає, на випадок порушення його, нараду представників головних штабів гарантів з головними штабами держав, проти яких це порушення сталося. Розташовання германських гарнізонів у рейнській зоні безсумнівно являється формальним порушенням договору, й Франція зажадала тої наради. Англія спочатку проти того сперечалася, пізніше погодилася, але обставила нараду такими обмеженнями, що властиво можна було б її і не скликати. А втім нарада зібралася в Лондоні, але Італія на неї не вислала своїх представників, наче вона ніколи жадним гарантом і не була; проте, однак, якусь фіртку для повороту вона собі залишила, бо якої-будь заяви про це не зробила. З цього в пресі виникло багато припущень що-до дальшої позиції Мусоліні, аж до можливого франко-італійського чи може італо-германського союзу. Що на тому правди, не знати поки-що.

Другий факт — продовжене неясне ставлення французької дипломатії, що його пояснюють необхідністю вичекати наслідків парламентських виборів. Відомо, що на подію 7-го березня французи, в першому імпульсі, мали волю реагувати гостро — до загальної мобілізації включно, спираючися на букву Версальського й Локарнського договорів. Стриманість Англії стримала французьку дипломатію й вона погодилася вислати Германії наведеної на цьому місці пропозиції Локарнських держав, гадаючи при тому, що ці пропозиції рівні ультимативному рішенню. Гітлер ці пропозиції одкинув, але додав до них свій відомий, так званий конструктивний, план довголітнього замирення Європи, особливо Західньої та з часті Середньої. Французи знову ніби-то мали волю повернутися до гострого ставлення, але й тепер під впливами Англії того не зробили, а натомість планові Гітлера протиставили свій план європейського замирення, задовольнившись поки-що вказаною вище обмеженою нарадою головних штабів локарнських держав. Французький план дає мало що нового. Це знову-ж таки та сама система покійного Барту, проєкт колективної європейської безпечности і колективної допомоги всіх держав одна одній, од Англії зачинаючи й СССР кінчаючи, і все це під егідою Ліги Націй. Одміною хіба-що являється те, що держави мають задовольнятися на майбутнє сучасними її кордонами, і на протязі 25 літ

До відкриття української дитячої школи в Ліоні

Прот. І. Бринсаан в помешканні Ліонської Української Громади в оточенні групи українських дітей (див. стор. 11).

одмовляються од ревізії їх навіть на основі встановленої Лігою Націй процедури; далі те, що Ліга Націй має дістати власну озброєну силу, складену з контингентів різно-державного війська, підпорядкованого спеціальній комісії Ліги чи її Верховній Раді. План цей не зустрів ширшої симпатії в європейській пресі, бо підтримали його безоговорочно, як здається, лише чеська та так звана совітська опінія. А в тому це був начеб-то поступ наперед. План проти плану, французький проти Германського, — є підклад для пересправ, є елемент для праці посередників, може й для Верховної Ради Ліги Націй. Становище однак скомпліковано було тим, що до плану додано ряд запитань, які з вимоги французької дипломатії Англія, як посередник, поставила Германії. Вони сформуловані в такий спосіб:

1. Чи Германія вважає дефінітивною і обов'язковою майбутню згоду, яку вона пропонує, чи має на меті й надалі продовжувати політику, яку їй будуть означати її життєві інтереси ?
2. Чи гадає Германія, що вона й тепер, денонсувавши Версальський договір і Локарнський пакт, все таки зостається нерівноправною, порівнюючи з іншими державами ?
3. Є чи немає в німецькому плані остаточного упорядкування міжнародних взаємин де-яких оговорок, як наприклад, що-до німецьких межшин в сусідніх з Германією державах ?
4. Чи Германська влада має волю виразно приобіцяти не ставити на Рейні фортифікації до часу майбутніх пересправ ?

5. Чи визнає Германія арбітраж міжнародного суду і чи скориться перед його вироком на випадок сперечання з нею ?

6. Чи згодиться Германія на певний, точно зазначений час визнавати територіяльний status quo в Європі ?

7. Що власне означає німецький проєкт обмеження озброєння, особливо повітряного ?

8. Чи має німецька влада охоту припинити підтримання націонал-соціалістичної пропаганди в Австрії та в сусідніх з Германією державах ?

9. Які наміри Германії ко-до Даншугу та до Клайпеди ?

10. Які будуть точні колоніяльні вимоги Германії ?

Ці десять запитань, як повідомляють у пресі, вже передані з Лондону до Берліну. Які будуть на них відповіді — не відомо, але, будь що будь, вони не можуть сприяти виясненню пересправної атмосфери. Особливо небезпечним, з цього боку, являється четверте запитання, про справу фортифікацій на Рейні. З європейської преси маємо звістки, що праця над тими фортифікаціями вже почалася, і все говорить за те, що Германія однобічно, без компенсацій французьких, на одмовлення од закріплення Рейну не піде. А з кругого боку, Франція, на ті компенсації так само не погодиться, бо її саму справу про фортифікації ставить вона зараз, як повторне, після розташування германських військ у Рейнських провінціях, порушення Моварнського договору, порушення, яке, згідно з бұзьвою Версальського договору, рівне збройному нападугу. Таким чином, перед самою третьою стадією франко-германського конфлікту, в якій мають зачатися вже реальні пересправи, знову встас можливість того самого гострого ставлення Франції проти Германії, яке начеб-то було вже притамовано посередницькими заходами англійської дипломатії. Встас вона, так мовити, повторно, але часто буває, на жаль, що повторні явища небезпечнішими та нервісні випадають.

Чим все оте закінчиться, хто її го спричиниться до того кінци ? На сьогодні можна лише гадати про це. Війна ? На неї й зараз Франція має формальне право, але зовсім не видко, хто міг би взяти за неї відповідальність. Війни в Європі, особливо на Рейні та з части в Середній Європі, неначеб-то не хоче ніхто, і її мабуть так не буде, принаймні на час, що його можна оглянути оком людським. Інша річ схід тої самої Європи, він стоїть під знаком запитання і це як раз тому, що серед європейців тепер дуже помітний нахил цей схід взагалі з Європи виключити і вважати на майбутнє, що наш старий континент кінчається не десь там на Уралі, як то здавалося давніше, а ближче, може на Двині на півночі та за Доном на півдні того сходу.

З французького боку весь час чути було голоси, що франко-германський конфлікт мала б і мусіла б вирішити Ліга Націй. Останні дані однак наочно вказали, що на Женевську установу годі покладати які-будь надії в цьому напрямі. Бо-ж як раз тиждень тому відбулося в Женеві засідання Верховної Ради Ліги, присвячене справі італо-етіопської війни, й кінчилося воно в жалогідний для Ліги спосіб. Замість обіцяної допомоги Етіопії Рада спромоглася лише на напіровий навіть не протест чи осуд, а всього лише жаль, що війна йде, що Італія проти згоди всіх держав з року 1925, підписаної і італійцями, користується в тій війні і до-

---

Кожен українець повинен зпричинитися до будови пам'ятника Симоу Петлюрі — Української Бібліотеки Його імени в Парижі.

Під час жалібних академій в десяту річницю Його смерти та на панахидах за спокій Його душі влаштовуйте збірки на тої Йому пам'ятник.

сягла перемоги смертоносними отруйними газами, спрямованими головним чином на безбройне населення. Що-ж та Рада зможе зробити, коли б війну розпочала, скажім, Франція, чи Германія? Нічого, може й папірового жалю не висловить. Авторитет Ліги Націй під тиском італо-етіопської війни, а тепер — франко-германського конфлікту, падає що-день, то нижче, і майбутнє Женевської установи відкрито зараз темними хмарами, з яких вона вийде хіба що тоді, як буде ґрунтовно реформована.

Єдина сила, яка може в той чи інший спосіб зладити франко-германські взаємини, а тим і замирити оту умовну Європу, що про неї згадано вище, є все-таки та сама Англія, що в цьому конфлікті вже й розпочала своє посередництво. Англійці відчують це й самі. Один із найвидатніших їхніх політиків Уінстон Черчіль виявив це почуття і в парламенті, сказавши :

«Європа наближається до перелому в своїй історії. Або змя'кнуть затверділі людські серця і великі нації подадуть одна одній руку, що означить собою славу добу й епоху людського добробуту, або настане вибух і катастрофа, що їх шкідливі наслідки годі собі й уявити. Велика Британія мабуть таки могла б спричинитися до того, щоб на шальках долі переважив нахил до доброї майбутности людства».

Коли схиляться вказані Черчілем шальки, буде видно, принаймні в загальних контурах, мабуть уже за третьої стадії франко-германського конфлікту.

Observer.

З преси

«La Tribune de Genève» у своєму великодньому числі приносить на першій сторінці велику статтю п. Є. Бачинського про великодні звичаї й великодні пісні на Україні.

Закінчуючи статтю, автор згадує, що ці гарні великодні звичаї не можна знайти у сусідніх з Україною слов'янських народів — ні у поляків, ні у росіян. Лише білорусини мають де-в-чому подібні до українських весняні пісні й танці.

Згадуючи про те, що українські танці й пісні являються багатим наслідством старої цивілізації, автор зазначає, що

«український великодній і весняний фольклор самий артистичний, самий багатий і самий оригінальний своїми цікавими звичаями та церемоніями. Безконечні українські пісні, танці й народні гри — тисячелітньої давности й великої наукової цінности».

Конкурс на бойову пісню еміграції

Ділова Комісія Комітету для вшанування 10-ої річниці смерті св. п. Головного Отамана Військ і Флоти УНР Симона Петлюри встановлює нагороду в сумі 100 зол. польських за найкращий поетичний твір, що міг би бути прийнятий, як бойова пісня еміграції.

Надісланий твір повинен відповідати таким вимогам:

1) Повинен бути короткий і складатися з трьох, чотирьох строф, по чотири вірші кожна.

2) Мусить бути написаний і зримований так, щоб відповідав ритмові бойового військового маршу.

3) Повинен містити в собі заклик до боротьби за українську державність, віру в перемогу й нав'язувати своїм змістом до бойових традицій Українського Війська та героїчної постаті Головного Отамана.

4) Слова твору повинні бути короткі, прості, зрозумілі й міцні, розраховані на масовий вжиток.

5) Термін надсилання рукописів — три місяці.

Оцінку надісланих творів переведе Ділова Комісія.

З запитами звертатися до технічного секретаря Комісії інж. Лавра Панасенка на адресу: inż. Ławro P a n a s e n k o , Warszawa, Al. Jerozolimskie 7, m. 11. Pologne.

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, Paris 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6.

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з різних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

Розквітше Видання Українського Мистецького Гуртка «Спокій» у Варшаві

«Дереворити»

Відбитки з оригіналів праць В. Васьковського, Н. Тищенко, Н. Хасевича і П. Холодного.

Ціна 3 зол. 50 гр. без пересилки.

Замовлення адресувати: Український Мистецький Гурток «Спокій», Czerniakowska 204, m. 25. Warszawa. Pologne.

Президія Головної Еміграційної Ради

дякує всім установам, організаціям і особам, що надіслали їй поздоровлення з Великодніми святами, та з свого боку засилає їм усім щире «Воістину воскрес!» і найліпші побажання.

Хроніка

З життя укр. еміграції.

У Франції

Служба Божя в Українській Православній Церкві в Парижі (96, Bd. Auguste Blanqui, Paris 13, метро Glacière) відбудеться в неділю, 3 травня с. р. о год. 10.30 вранці.

Панахида на могилі Пана Головного Отамана бл. пам. С. Петлюри. У Провідну неділю, 19 квітня с. р., на могилі бл. пам. Пана Головного Отамана С. Петлюри на кладовищі Монпарнас відбулася, згідно з старим українським звичаєм, панахида, що її одправив п.-от. протоієрей І. Бриндзан. Про цю панахиду було оповіщено ще в неділю 12 квітня, ото-ж на кладовище паризька українська колонія, з чільними своїми представниками, прийшла численно, щоб покійному вождєві сказати традиційне «Христос Воскрес».

Панахиду одслужено було в дуже піднесеному настрої.

Концерт хору ім. О. Кошиця у Парижі на спогад 75-тиліття Т. Шевченка відбувся 25 квітня с. р. під управою А. Чехівського. Виконано було «Заповіт» муз. Стеценка, похоронний марш «Вмер батько наш» муз. Лисенка та кілька композицій Кошиця («Сад», «Та орав мужик край дороги», «Стоїть явір над водою» й т. п.).

Крім хору, виступали: артистка італ. опери в Чикаго п. Л. Корецька, п. Яхненкова та п. Є. Горянський, що з великим успіхом виконали окремі солові точки.

Хор мав великий успіх у публіці, де-які номери було ним виконано надзвичайно добре, де-

які слабше, але більше всього імпресіонував публіку незвичайно сильний склад хору (25 душ, і всі бувші співаки хору Кошиця) з першорядними голосами.

Прекрасно звучали голоси солістів хору — пп. В. Солоняра, О. Чехівського та Приходька, а тако-ж заспіви мецосопрано, яких зібрано квітник, достойний самого хору Кошиця. Оскільки хор протримався б довший час і попрацював під керівництвом свого дирижера систематичніше, міг би він зробити в Парижі велику пропагандну акцію.

Достойно оцінюючи концерт, не можна не відмітити і того негативного, що він виявив. По-перше, такий хор, як той, що співав 25 квітня, не може співати в салі, в якій немає ніякої акустики, по-друге, майже весь програм хору склався з мінору, по-третє, з-за вузькості сцени хоріві солісти співають у гуні хору, і нарешті останнє — хоч хор вимуштрований дуже добре, але ще не дає чітких піанісімо.

Присутній.

--- Панахида в Ліоні по померлих членах Української Громади. 22 квітня с. р., о год. 6 веч., п.-о. прот. І. Бриндзан одправив на кладовищі Guillo-tieure в Ліоні панахиду по покійних членах Української Громади — Горбатенкові, Сурмієві та Бурі. На панахиді присутню була майже вся українська колонія Ліону.

— Відкриття української дитячої школи в Ліоні. 23 квітня с. р., о год. 10 вранці, голова Шкільної Ради при Союзі Українських Емігрантських Організацій у Франції п.-о. І. Бриндзан, в помешканні Української Громади в Ліоні відвідав зібраних ук-

раїнських дітей, що з радістю вітали свого священника, і зробив їм виклад Закону Божого.

А ввечері того самого дня, о год. 7, зібралися збори членів української колонії в Ліоні без ріжничі політичних переконань для обговорення справи відкриття української дитячої школи. Після заклик п.-отця до заснування школи, всі висловлювалися за її необхідність і, по дебатах, обрали Батьківський Комітет, до складу якого ввійшли пп. Бойко, Ярмола, Кащук, Ларіончук та Бурий. Зайнятися закладженням усіх справ, зв'язаних з відкриттям школи, доручено п. Бурому.

Будемо мати надію, що дзерно згоди, кинуте п.-о. І. Бриндзаном, дасть буйну рослину і наша молодь нарешті матиме змогу вчитися у своїй рідній школі, брак якої ми так відчували.

Після зборів п. Гусак звернувся до присутніх з пропозицією зложити добровільну пожертву на школу. Збірка дала 186 франків. Особливо треба відзначити пожертву п. Павловського, який вніс на рідну школу 60 фр. і надалі обклав себе податком на школу по одному франку денно. Щире йому спасибі. Коли б усі поставилися до своєї школи з такою щирістю, то певно, що українська школа в Ліоні розцвіла б пишним цвітом.

Сердечна подяка п.-отцеві І. Бриндзанові, яко пастиреві та як голові Української Шкільної Ради, що в такий короткий час зробив те, чого не вдавалося нам, через розбиття нашого громадянства, зробити на протязі років.

Велика дяка і всім тим, що так чи інакше зпричинилися до цього.

Рада Української Громади в Ліоні.

— Бесіда в Редакції «Тризуба» в неділю, 26 квітня с. р., дала на користь безробітних чистого прибутку 47 фр. 80 сант.

В Польщі

— З життя клубу «Прометей» у Варшаві.

2 квітня с. р. в клубі відбулася доповідь проф. Р. Смаль-Стоцького на тему «Мовна політика совітів».

23 квітня відбувся в клубі реферат проф. М. Кордуби на тему «Драгоманів — предвісник прометеївської ідеї».

— З життя Товариства «Українська Школа на Еміграції» у Варшаві. Товариство це, хоч і перебуває ще в стадії організації, дає вже помітні ефекти своєї діяльності.

На 15 квітня с. р. Т-во налічувало в своєму складі 53 дійсних членів, 3-х прихильників і 15 жертводавців. Сума зібраних Т-вом грошей дінгла до 400 зол. Т-во заснувало вже дві невеличкі стипендії, які уділено 2 дітям-сиротам по українських емігрантах. Завдання, які собі ставить Т-во, всім зрозумілі, а потреба в допомозі нашим дітям, що потребують національного виховання надто велика. Тому треба надіятись, що кожний заклик Управи Товариства до українського громадянства не залишиться без належної уваги. Тим більше, що Т-ву потрібно взяти участь не лише в допомозі шкільним дітям і школам, а в організації та утриманні дитячих садків по ріжних осередках, в допомозі їм шкільною літературою та задоволенні інших перучих потреб, які несе з собою національне виховання її освіта дітей української еміграції.

— З життя корпорації «Запорожжа» у Варшаві. В корпорації «Запорожжа» у Варшаві відбулися традиційні розговіни і цього року. На цій урочистості корпорація мала честь гостити у себе голову уряду УНР В. Прокоповича та свого почесного батька ген. В. Сальського.

В Німеччині

— Урочиста Шевченківська академія, яку влаштували в Берліні Український Науковий Інститут та Українська Громада, відбулася

21 квітня с. р. Доповідь про Т. Шевченка виголосили д-р З. Кудзедзі та д-р Густав Шпехт («Спеціальне місце Шевченка в світовій літературі»).

Шевченківський вечір у Берліні, влаштований гуртком українських аматорів, на чолі з режисерами п. Ю. Козловським та д-ром І. Драбати, відбувся 18 квітня с. р. Представлено було «Назара Стодола».

Перед виставою доповідь про Т. Шевченка виголосив німецькою мовою д-р І. Драбатий.

П'єсу було заграно із значним успіхом. Особливо бурхливими оплесками було нагороджено у 2 дії (вечерниці) панну Томасівну і п. Козловського (сина) за бездоганне виконання стилєвого козачка. Танець цей було повторено.

Мішаний хор під батуту п. Кізиими виконав на початку вечера «Ям умру...», але повного її заслуженого успіху досяг шойно у «вечерницях». Жіночі голоси були особливо добрі. З аматорів свої ролі найшчасливіше виконали панії — Вовненкова (Стеха) й Духовичева (Галя) та панове — Лисицький (Гнат) і Галян (Назар).

На закінчення свята присутні разом заспівали «Ще не вмерла Україна».

Після вистави відбулися танці до 3 год. ранку. Грала салопова оркестра. Було тако-ж соло мистецьки виконано багато деяких українських національних танків.

Найвпливовіший німецький часопис «Фелькшнер Беобахтер» помістив про цей Шевченківський вечір довшу прихильну замітку у своєму числі з 22. IV, особливо підкреслюючи задоволення як української, так і німецької публіки перебігом вечера і грою артистів.

— Доповідь д-ра І. Драбатога в Українському Національному Об'єднанні в Берліні на тему «Перший Ук-

раїнський Національний Конгрес у Кісві» відбулася на сходах УНО 22 квітня с. р.

В Югославії

— Шевченкове свято в Петровграді влаштовано було місцевою Українською Громадою в неділю, 5 квітня с. р.

Після парастасу, якого було відправлено в місцевій сербській православній церкві сербським священником у супроводі громадського хору, в помешканні Громади, гарно удекорованому й оздобленому портретом Т. Шевченка, о год. 10 ранку відбулася урочиста академія.

Салю заповнили члени Громади й запрошені гості. Розпочалося свято промовою голови Громади п. М. Мельничука про значіння Т. Шевченка для українців та про значіння традиційних Шевченкових свят в українському національному русі.

Після декламацій, що були виконані малими Горіловими та п. Горіловим, п. Михайловським та п. Третевичем, п. Мельничук прочитав змістовну доповідь на тему: «Останні роки Тараса Шевченка та виконання перших точок Шевченкового заповіту».

Кінчилася академія співом усіми присутніми разом «Заповіту».

На цьому святі були тако-ж Вільні Козаки, од яких промовляли — отаман станиці П. Корешков та секретарь З. Кобазев, закликаючи до об'єднання визвольних зусиль козаків з українцями.

С.

На Волині вільно відправляти панахиди українською мовою

«Діло» повідомляє, що Волинська Православна Консисторія видала обіжник до духовенства Волинської єпархії з поясненням, що панахиди українською мовою за спокій душ визначних українців можна відправляти на домагання парафіян без окремого кожного разу дозволу єпархіяльної церковної влади.

Літературна нагорода імени С. Петлюри

Ділова Комісія Комітету для вшанування 10-ої річниці смерті е. п. Головного Отамана Військ і Флоти УНР Симона Петлюри оголошує конкурс на написання літературного твору (поетичного чи прозового), присвяченого змалюванню ролі Головного Отамана у визвольній боротьбі 1917-20 років.

Умовини прийняття рукопису наступні :

1) Прозовий твір (повість — роман) мусить мати найменше 10 аркушів 8-ки. Поетичний (поема — збірка віршів) — 2 аркуші.

2) І поетичний, і прозовий твори повинні бути присвячені постаті Головного Отамана та змальовувати Його діяльність, як Вождя Нації, Творця української мілітарної сили і ідеолога української визвольної боротьби проти Москви.

3) В своєму творі автор мусить звернути особливу увагу на створення яскравих героїчних образів, зв'язаних з боями Української Армії і використати всі ті історичні вартості, моменти (повстання проти б. гетьм. Скоропадського, Крути, Базар, Зимовий Похід і т. д.), які можуть спричинитися до поглиблення культу Українського Війська й постаті Головного Отамана, як Провідника цього Війська.

4) Твір не може бути песимістичний ані сентиментальний. До постаті Головного Отамана і подій, зв'язаних з Ним, автор мусить підходити в аспекті активістично-волевої настанови до життя.

5) Прозовий твір мусить віддавати епоху й докладно відтворювати кольорит тогочасної дійсності. Він мусить бути результатом сумлінної праці над джерелами й архивними матеріалами, що відносяться до української революції й визвольної боротьби.

Ділова Комісія встановлює три нагороди: перша — 800 зол., друга — 500 зол., третя — 300 золотих, які будуть признані в залежності від дійсної (а не відносної в порівнянні з іншими надісланими творами) вартості твору.

До складу журі входять: В. Прокопович, ген. В. Сальський, М. Славинський, Н. Холодна і А. Крижанівський.

Ділова Комісія застерігає собі право публікації нагороджених творів протягом п'яти років, при уділенні 20 відс. від чистого прибутку авторів.

Термін надсилання рукописів — до 1937 року.

Із запитамі звертатися до технічного секретаря Ділової Комісії інж. Лавра Панасенка на адресу: інж. Ł. P a n a s e n k o , Warszawa, Al. Jerozolimskie 7, m. 11. Pologne.

На цю-ж адресу проситься присилати рукописи.

Батьківський Комітет Української Дитячої Школи в Бійянкурі

власнотезуючи виставу на користь своєї школи, просить ласкаво артистів-аматорів допомогти провести цей намір в життя.

Просьть зголоситися до 10 травня с. р. на адресу голови Батьківського Комітету п. Барана: 40, rue de Meudon. B i l l a n c o u r t .

Од Головної Еміграційної Ради

Жадна організація, жадна національна праця без матеріальної основи не можлива. Через те конференція Головної Еміграційної Ради ще в 1929 році встановила національний податок: «кожний свідомий свого обов'язку український громадянин повинен вносити принаймні раз на рік свій внесок, розмір якого він сам має определити; але мінімум десять американських центів». Таку суму може внести найбільшій з емігрантів, а разом з цих центів виростають великі гроші, які дають можливість Головній Раді продовжувати і поширювати свою національну працю та активно і гідно захищати еміграцію в Лізі Націй та на цілому світі.

До цього часу Головна Рада випускала бони для збирання податку, нині Президія повідомляє організації Головної Ради і всю еміграцію українську, що невикористані до-нині бони уневаженні і мусять бути, оскільки вони ще не повернуті, переслані на ім'я генерального секретаря Головної Ради. Взамін їх для збору національного податку в 1936 році Головна Еміграційна Рада випускає марки, що будуть розіслані негайно і поступлять в продаж з 1-го квітня 1936 року.

Центральні організації мусять передати їх довіреним людям під росписки на місця і енергійно взятись за збирання національного податку.

Кожна марка коштує 25 сантимів у Франції, 10 грошів у Польщі і відповідно валютам в інших країнах.

В імені Головної Ради закликаємо кожного свідомого українця купувати можливо більшу кількість марок, наліплювати їх як на листи, звернуті до організацій, так і на приватні листи!

Центральні та місцеві організації в листуванні між собою та з Головною Радою нехай оздоблюють листи своїми марками національного податку!

Президія Г. Е. Ради ухвалила відчислити на вшанування пам'яті Головного Отамана С. Петлюри 25 відс. сьогорічного збору національного податку (див. далі постанову Президії з 25. III. с. р.).

Купуйте марки національного податку і тим допоможіть достоїнно вшанувати пам'ять національного героя.

Засідання Президії Головної Емігр. Ради
25 березня 1936 р., протокол ч. 12.

Винесено постанову про вшанування 10-ліття смерті Головного Отамана С. Петлюри такого змісту:

«Беручи на увагу, що в 1936 р. сповняється 10 років з дня смерті Головного Отамана С. Петлюри і бажаючи прилучити Головну Еміграційну Раду до вшанування його пам'яті і підтримання того пам'ятника Йому, яким є Бібліотека С. Петлюри у Парижі, постановляється:

- 1) Одчислити 10 відс. збірки національного податку, що його збирає в 1936 р. Головна Еміграційна Рада, на користь Бібліотеки ім. С. Петлюри і 15 відс. на інші способи вшанування пам'яті Головного Отамана С. Петлюри.
- 2) Звернутися до всіх своїх організацій і до всього громадянства з закликом як найширше розповсюджувати згадані марки національного податку.

Шановних авторів, що хотіли б вмістити свої статті в спеціальному числі «Тризуба», що буде присвячено десятиліттю з дня смерті С. Петлюри, проситься ласкаво надіслати їх до Редакції до 10 травня с. р.

Заклик

Ділова Комісія для вшанування 10-ої річниці смерти св. п. Головного Отамана Симона Петлюри, нагадуючи всім громадянам Української Народної Республіки на еміграції про існування в Парижі Бібліотеки імени Небіжчика, що має значіння амбасад української культури в давньому світовому осередку, та про існування двох журналів, заснованих Головним Отаманом, — «Тризуба» в Парижі та «Табора» у Варшаві, — закликає всіх, кому дороге ім'я Великого Небіжчика, підтримати матеріально всі ці установи і тим достойно вшанувати Його пам'ять.

Комісія для вшанування пам'яті 10-ліття смерти св. пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри подає до загального відома, що:

1. Уряд УНР видав у Швейцарії серію трьох пам'яткових марок (синя — 10 шагів, червона — 20 шагів, жовта — 50 шагів), яка в продажу коштує один золотий, у Франції 4 фр.

2. На замовлення Комісії маляр-артист В. Масютин виготовив портрет-дереворит Небіжчика Головного Отамана (ціна 6 зол. без пересилки).

3. Незабаром появиться праця проф. О. Лотоцького: С и м о н П е т л ю р а (ціна один золотий без пересилки).

З інформаціями і замовленнями звертатися на адресу: Al. Jerozolimskie, 7, m. 11. W a r s z a w a. Inż. L. Panasenko. P o l o g n e.

Відозва

Всіх друзів і товаришів по службі підполковника Леоніда Олійникова, що помер 19 квітня с. р. в Ліоні, проситься скласти посылку пожертву на виорядкування його могили. Потрібно 200 франків.

Пожертви проситься надсилати до Редакції журналу «Тризуб» або до Редакції газети «Вояк», які перешлють по приналежності.

Ліон, 27. IV. 1936.

Підполк. С. Т а р а н.

19 квітня с. р. в Hôtel Dieu в Ліоні після довгої хвороби упокоївся навіки

Підполковник

Леоніда ОЛІЙНИКІВ

уповноважений Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі на Ліон.

Покійного поховано 21 квітня с. р. на кладовищі Guillotiere.

**Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.**

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагус — Комітет. Адміністратор: Лл. Коенно

Le Gérant: M-me Perdrizet.